

**การศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR
ของผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ**
**A Study of Changes in Teaching Behaviors Resulting from Using the
Integration of the Concept of CCR of Instructors in Teaching
Profession Groups, Faculty of Education, Rajabhat University**

กานต์ อัมพานนท์*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

*e-mail: arjan_kant@hotmail.com

Kant Ampanon

Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Received: November 26, 2019 Revised: January 19, 2020 Accepted: February 22, 2020

บทคัดย่อ

ผลการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครุศาสตร์ 4 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะนั้น ส่งผลให้วิธีการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเปลี่ยนแปลงไปตามหลักสูตร โดยที่ผ่านมา ผลการทดสอบสมรรถนะรายวิชาวิชาชีพครู ไม่บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด ส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ขึ้นในกลุ่มวิชาชีพครู ซึ่งการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนนี้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอน กลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ประชากรในการพัฒนา ได้แก่ ผู้สอนรายวิชาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ รวมทั้งหมด 127 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง มีวิธีการดำเนินการวิจัย 3 ระยะ และการวิจัยนี้มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินรายละเอียดของรายวิชา และแบบสังเกตการณ์เทศ การสอน ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครูโดยใช้การบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน หรือเรียกว่าแนวคิด CCR นั้น ทำให้ผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน โดยเริ่มต้นจากการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR เพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาชีพครู จากผลการนิเทศติดตามการสอนของกลุ่มผู้สอนวิชาชีพครู พบว่า มีค่าเฉลี่ยของผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มสูงขึ้น ทั้งโดยภาพรวมและรายข้อ นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงคุณภาพยังพบว่า ผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน โดยผู้สอนนำความรู้ความเข้าใจจากการอบรมเกี่ยวกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจากการติดตามการนิเทศในชั้นเรียน พบว่า ผู้สอนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เช่น การร้องเพลง เล่นเกม การสืบค้นหาข้อมูล การใช้คำถาม กิจกรรมเดี่ยว กิจกรรมกลุ่ม และการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ ได้ฝึกปฏิบัติ ได้แสดงความคิดเห็น และยังสังเกต พบว่า ผู้สอนมีการใช้สื่อที่หลากหลายขึ้น เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในชั้นเรียน

คำสำคัญ: จิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน

Abstract

Changes in the four-year curriculum of teacher education program which is transformed into a competency-based curriculum has led the learning methods to be reformed in order to be in line with this curriculum shift. However, it appears that the recent competency test results concerning the teaching profession did not achieve the specified criteria. This problem contributes to the development of a new learning management method in the teaching profession group. The changes of this learning management of the instructors can directly affect the development of the learning management skills of the learners. This research aims to study the effects of learning activities which integrate the concept of contemplative education, coaching and mentoring, and research-based learning on teaching behaviors of the instructors at Faculty of Education, Rajabhat University. The population of the development was 127 instructors working in the teaching profession groups of the northern Rajabhat University group which obtained by purposive sampling. There are 3 phases of this research and the data collection was performed by using an assessment form of course specification and an observation form of teaching supervision. The quantitative data were analyzed by mean and standard deviation. The qualitative data were analyzed using content analysis.

Results revealed that the development of instructors in the teaching profession group by integrating the concept of contemplative education, coaching and mentoring, and research-based learning or what is called “CCR concept” can cause the instructors to change their teaching behaviors. This changes start from creating a learning management plan with CCR concept for learning activities in teaching. According to the results of the follow-up teaching supervision of these instructors, it was found that the mean score increased both in the overall and in individual items. In addition, the qualitative data showed that they have changed their teaching behaviors by applying the knowledge and understanding from the training about the learning activity process as well as integrating the CCR concept into the classroom at a very good level. From the monitoring of classroom supervision, it was found that the instructors changed their teaching behavior by using a variety of activities based on the concept of contemplative education, coaching and mentoring, and research-based learning such as using singing, playing games, searching for information, using questions, individual activities, group activities, and presentations in front of the class. Allowing students to gain knowledge, understanding, practice, and show their opinion. Besides, it was noticed that the instructors used more variety of learning materials in order to stimulate and promote students’ learning in the classroom.

Keywords: Contemplative Education, Coaching and Mentoring, Research-Based Learning

บทนำ

ความตระหนักต่อกระบวนทัศน์ของการศึกษาไทยที่ผ่านมา ส่งผลให้กระบวนทัศน์ที่มีข้อจำกัด จากรูปแบบการสอนที่ซึมซับเข้าไปในวิธีการคิดและจิตสำนึกของคนไทยว่าด้วยการสอนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาวิชาในตำรา ทำให้สิ่งที่ตามมา คือ ฐานการเรียนรู้ในตำราไม่ได้อยู่ที่ฐานความเป็นจริงของชีวิต กระบวนทัศน์ใหม่ของการศึกษา จึงมีการเปลี่ยนแปลงจากการเน้นการสอนเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ เปลี่ยนฐานการเรียนรู้จากตำราเป็นการเรียนรู้จากฐานชีวิตจริงและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) เพื่อให้เกิดประสบการณ์ นั่นคือ ควรสอนให้น้อยลงเรียนรู้ให้มากขึ้น (Teach Less-Learn More) แต่ก็ไม่ได้อ

หมายถึงตำราไม่สำคัญ แต่ตำราควรเป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้อย่างหนึ่งในหลาย ๆ อย่าง และฐานการเรียนรู้ในการลงมือปฏิบัติหรือชีวิตจริง ก็คือ การบูรณาการชีวิตกับการเรียนรู้เข้าด้วยกัน การเรียนรู้ก็จะมีมุมมองที่หลากหลายขึ้น ต่างจากการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาที่จำกัด (Wasi, 2017) ดังนั้นการเรียนรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง ต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ของการเปลี่ยนแปลงภายในตัวนักศึกษาวิชาชีพครูอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงคุณภาพ คือ หลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้จึงต้องเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ระดับพื้นฐานไปสู่การเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น

จากความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้อัตมศึกษา คณะครุศาสตร์จึงเริ่มต้นจาก

การพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หรือเรียกว่าหลักสูตรอิงสมรรถนะ (หลักสูตร 4 ปี) ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่ ที่มีข้อดีของหลักสูตร คือ เน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างความสามารถของความเป็นครู มีจิตวิญญาณความเป็นครูที่ชัดเจน แต่มีข้อจำกัด คือ มีคำอธิบายรายวิชาอยู่ในรูปของความเรียงเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรเดิมที่กำหนดเป็นหัวข้อในรายวิชา ส่งผลให้รูปแบบการเรียนรู้และการตีความหมายแตกต่างจากเดิม เช่น ด้านเนื้อหา วิธีการเรียนรู้ เป็นต้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งเป็นรายวิชาชีพครูใหม่จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่ได้กล่าวมา เมื่อการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงจึงทำให้รูปแบบการเรียนรู้ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนั้นจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่ผู้สอนต้องวิเคราะห์จัดทำรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ใหม่ และวิเคราะห์แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เพื่อกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรอิงสมรรถนะ และรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในวิชาชีพครู 6 ด้าน โดยแนวทางที่ผ่านมามีนวัตกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่หลากหลายรูปแบบที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ (Pusiripinyo, 2018) รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจได้มาจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยที่เน้นพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครู โดยใช้โครงงานฐานวิจัยที่เน้นพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครู โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักศึกษาวิชาชีพครูให้มีจิตวิญญาณความเป็นครู รูปแบบดังกล่าวเป็นผลมาจากแนวคิดของโครงการวิจัย Teacher Coaching และโครงการเพาะพันธุ์ปัญญาที่นำโดย รศ.ดร.สุธีระ ประเสริฐสรรพ แล้วนำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการผลิตและพัฒนาครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในปี พ.ศ. 2562 โครงการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิด CCR (จิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ) ร่วมกับ PLC ระยะที่ 3 ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ในคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยเริ่มต้นนำรูปแบบดังกล่าวไปให้ผู้สอนหรือครูของครู นักศึกษาครู ครูพี่เลี้ยง ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้โดยความร่วมมือของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศนำไปพัฒนาต่อยอดให้สอดคล้องกับรายวิชาต่าง ๆ ด้วยความมุ่งหวังที่จะผลิตครูที่ได้รับการ

พัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู มุ่งองค์ความรู้และเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน และมีทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อครูเหล่านี้จะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ปรับตัวตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างปกติสุข

ดังนั้นคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงควรกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิให้ครอบคลุมกระบวนการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่หลักสูตร รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ การประเมินผลการเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมและการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูในการฝึกประสบการณ์และปฏิบัติงานวิชาชีพครูในสถานศึกษา เพื่อมุ่งผลลัพธ์ให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องสมรรถนะครู

การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นั้นเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจตนเอง ในลักษณะการให้ความหมายใหม่ของสิ่งต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโลกทัศน์ ความรู้ความเข้าใจ และพฤติกรรม ซึ่ง Panich (2018) กล่าวว่า ปัจจัยในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย ประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล การสะท้อนคิดอย่างจริงจัง สนุกสนาน มุมมอง/วิธีการที่ครบด้าน การให้ความสำคัญต่อบริบท และความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความจริงใจ ซึ่งสอดคล้องกับการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) ระบบพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-Based Learning) หรือเรียกว่า CCR ซึ่งหมายถึง รูปแบบการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 1) แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เป็นการเรียนรู้จากฐานใจใคร่ครวญที่ส่งผลต่อร่างกายและสมอง จะช่วยควบคุมความคิดและขยายการรับรู้ เป็นการเรียนรู้ผ่านความเข้าใจอย่างตระหนักรู้โดยตรงเชื่อมต่อกับปัญญาของตนเอง (Pusiripinyo, 2018) 2) ระบบพี่เลี้ยง ซึ่งการโค้ช นับว่าเป็นบทบาทใหม่ของผู้สอนในโลกแห่งการเรียนรู้ยุคใหม่ การโค้ชเป็นการเรียนรู้ (Facilitator) ที่ผู้สอนมีบทบาทกระตุ้นให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การกระตุ้นให้คิด และตั้งคำถาม หรือการมีปฏิสัมพันธ์ การสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การโค้ช จึงเป็นกลไกเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ความสามารถการคิดขั้นสูงอย่างเป็นระบบ ทั้งยังกำหนดทิศทางการพัฒนาดนเองได้ เกิดการใคร่ครวญตรวจสอบตนเอง เพื่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ (Inspiration) และ

นำไปสู่การฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ และ 3) การจัดการเรียนรู้การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือมาส่งเสริมและพัฒนาระบบการคิด โดยเริ่มจากปฏิบัติ เมื่อได้ผลการปฏิบัติแล้ว ไม่ใช่เห็นเพียงแต่ผลแต่มีการคิดใคร่ครวญต่อจนทำให้เกิดการตระหนักรู้ในกระบวนการหาความรู้และความคิดที่สำคัญที่เป็นพื้นฐานความคิดเชิงระบบทั้งหมด เพราะการวิจัยทำให้คิดเชื่อมโยงระหว่างหลักการ/ทฤษฎีโดยใช้ตรรกะอธิบายจนในที่สุดสร้างความรู้จากความเข้าใจเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติอย่างเข้มข้นที่แตกต่างจากการเรียนรู้โดยทั่วไป (Reungdam, 2018) และส่งเสริมด้วยกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับผู้เรียน ซึ่งหมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของผู้สอนกับผู้เรียน โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในระดับชั้นเรียนบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีมเรียนรู้ที่ผู้สอนกับผู้เรียนเป็นผู้นำร่วมกัน สู่การเรียนรู้ของผู้เรียนตามศักยภาพของตน และส่งผลให้สามารถเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขในการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชั้นเรียนนั้น ๆ (Panich, 2018)

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นหนึ่งในผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิด CCR และเป็นคณะทำงานด้านการผลิตและพัฒนาครูในโครงการผลิตครูให้มีคุณภาพเป็นเลิศ เพื่อนำเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) ที่จะนำไปสู่การกำหนดนโยบาย สนับสนุนการผลิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยจึงเห็นถึงประโยชน์และแนวทางการแก้ปัญหาคัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยบูรณาการแนวคิด CCR มาพัฒนา เพื่อนำมาออกแบบรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ในรายวิชาชีพครู ให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะความเป็นครู และเป็นการเตรียมความพร้อมนักศึกษาในการสอบใบประกอบวิชาชีพครูต่อไป จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR เพื่อพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ (มคอ.3) ในรายวิชาชีพครู และวิชาอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมให้

นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีการตระหนักรู้ในตนเองและผู้อื่นและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการคิดในอนาคต และเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์งานวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบที่เลี้ยง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครู เพื่อนำมาออกแบบรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) รายวิชาชีพครู

ขอบเขตกลุ่มประชากร

ประชากรในการพัฒนา คือ ผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ รวมทั้งหมด 127 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยความร่วมมือการพัฒนาผู้สอนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในการจัดส่งผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

วิธีการวิจัย

1. ประชากรในการพัฒนา คือ ผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ รวมทั้งหมด 127 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยความร่วมมือการพัฒนาผู้สอนกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในการจัดส่งผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรมในครั้งนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR และรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ซึ่งเป็นการนำเอารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR มาสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ขึ้น จากการประชุมเชิงปฏิบัติการภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิด CCR มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยผู้สอนในแต่ละกลุ่มวิชาชีพ และสาขาวิชาจาก 8 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ได้รวมกลุ่มกัน เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่ม

ผู้สอน ซึ่งได้ขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตระหนักรู้ คือ เตรียมพร้อม) 2) ขั้นถาม คือ สอน 3) ขั้นปฏิบัติได้ คือ เข้าใจ 4) ขั้นสะท้อนคิดคือ เรียนรู้ และ 5) ขั้นเขียน คือ คิด ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอลักษณะรูปแบบภายใต้การบูรณาการแนวคิด CCR ในที่ประชุม เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะนำไปปรับใช้ จากนั้น จึงประยุกต์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้จนได้รูปแบบกิจกรรมของผู้วิจัยเอง และได้้นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR ไปออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบของรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) ของรายวิชา คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 และให้ผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องเชิงเนื้อหา และกิจกรรมที่บูรณาการแนวคิด CCR

2.2 แบบประเมินเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ 2 ฉบับ คือ 1) แบบประเมินรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) โดยให้ผู้สอนที่เป็นนักวิจัยในโครงการจำนวน 5 ท่าน รวมทั้งผู้สอนเป็นผู้ประเมินรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) 2) แบบสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนในรายวิชา ซึ่งแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับ เป็นแบบประเมินที่สร้างขึ้นโดยทีมหนุนเสริมทางวิชาการ (Rovin Team) มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อขับเคลื่อนโครงการวิจัยและพัฒนาระบบกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยบูรณาการแนวคิด CCR ซึ่งมีการนำแบบประเมินเข้าที่ประชุมและปรับปรุงจนได้แบบประเมินสำหรับผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการนำไปใช้

2.3 เครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Log) ใช้เก็บข้อมูลระหว่างเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ สะท้อนคิด สะท้อนความรู้สึก หลังจากเรียนเสร็จแต่ละคาบเรียน 2) แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน (Teaching Log) ผู้สอนใช้เก็บข้อมูลนักศึกษาโดยการสังเกตแล้วจดบันทึก ซึ่งแยกประเด็นการเก็บข้อมูลโดย

บูรณาการแนวคิด CCR ที่ช่วยพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตวิชาชีพครูที่พึงประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล งานวิจัยนี้เป็นวิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

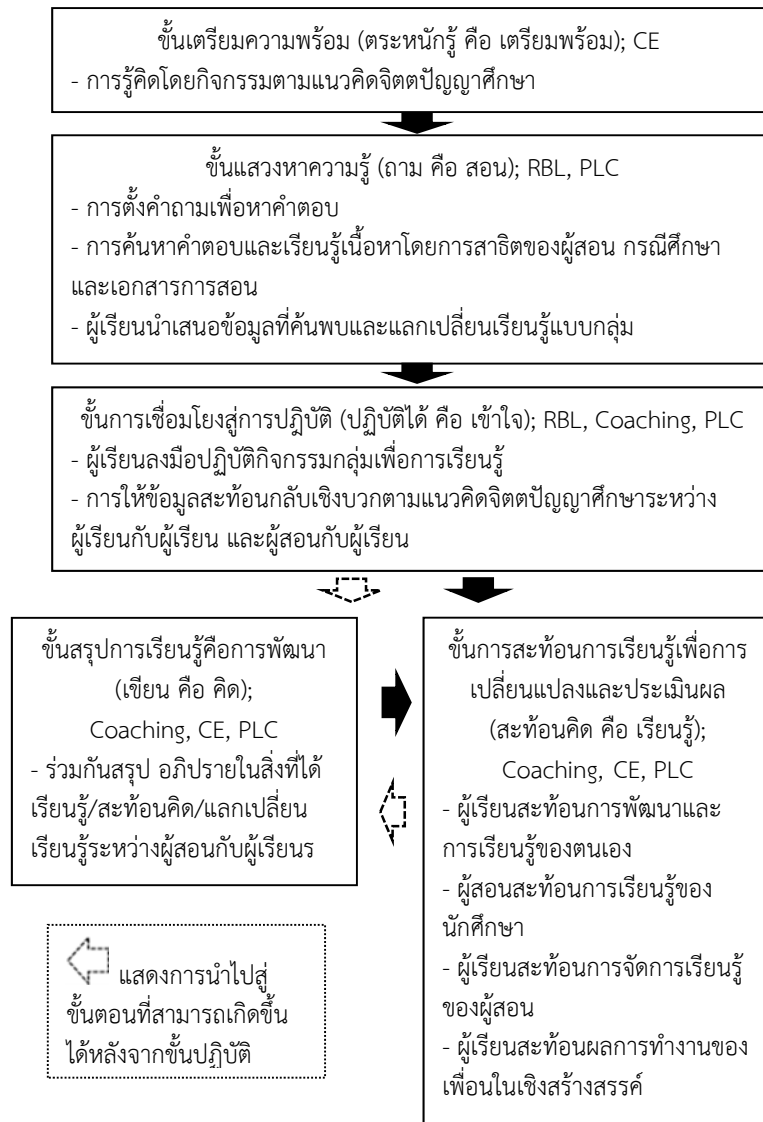
3.1 ระยะที่ 1 ด้านความรู้การใช้กิจกรรมการบูรณาการแนวคิด CCR ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วม การอบรมเชิงปฏิบัติการใช้เก็บข้อมูลในช่วงการฝึกอบรมพัฒนาครู

3.2 ระยะที่ 2 ด้านการพัฒนาความสามารถและความก้าวหน้าของผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพ ใช้แบบบันทึกผลการสอนของผู้สอน และแบบบันทึกการนิเทศ โดยผู้สอนส่งผลงานทางออนไลน์ หรือการส่งทางอีเมล ในรูปแบบของการถ่ายภาพชิ้นงาน เช่น แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR นวัตกรรมที่นำไปใช้กับผู้เรียน โดยตั้งกลุ่มไลน์เฉพาะกลุ่มชื่อ CCR และปฏิบัติงานร่วมกับผู้สอนที่เข้าร่วมโครงการอย่างน้อย จำนวน 2 ครั้ง

3.3 ระยะที่ 3 ด้านความพึงพอใจของผู้สอน กลุ่มวิชาชีพครู โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ เก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2

ผลการวิจัย

1. ด้านความรู้การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิด CCR 5 ขั้นตอน (รูปที่1) จากผลการสังเกต พบว่า ผู้สอนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของโครงการพัฒนาผู้สอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิด CCR มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะวิเคราะห์หลักสูตร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาชีพครู และยังเป็นเตรียมการนิเทศการสอน

รูปที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR

2. ด้านการพัฒนาความสามารถและความก้าวหน้าของผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มวิชาชีพ ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบจากการนิเทศติดตามความสามารถและความก้าวหน้าของผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR ของผู้สอนรายวิชาชีพครู (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบจากการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนรายวิชาชีพครู

ประเด็นการประเมิน	ผลการประเมินครั้งที่1			ผลการประเมินครั้งที่2		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
ด้านการกำหนดจุดประสงค์						
1. มีการกำหนดจุดประสงค์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชาโดยบูรณาการแนวคิด CCR	3.08	0.28	ปานกลาง	4.91	0.28	ดีมาก
2. มีการกำหนดจุดประสงค์โดยบูรณาการแนวคิด CCR ครอบคลุมด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ	2.66	0.49	ปานกลาง	4.75	0.45	ดีมาก
ด้านการออกแบบการเรียนรู้						
3. มีกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนแบบใดแบบหนึ่งในลักษณะ Active Learning และบูรณาการแนวคิด CCR	2.91	0.51	ปานกลาง	5.00	0	ดีมาก
4. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงตามแนวคิด CCR	3.25	0.62	ปานกลาง	4.83	0.38	ดีมาก
5. มีการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR	2.83	0.71	ปานกลาง	4.66	0.49	ดีมาก
6. บูรณาการแนวคิด CCR โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนผ่านการสะท้อนคิด (Reflection)	2.83	0.57	ปานกลาง	4.58	0.70	ดีมาก
7. มีการจัดกิจกรรมตามแนวคิด CCR ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์	2.58	0.51	ปานกลาง	4.91	0.28	ดีมาก
8. มีการบูรณาการแนวคิด CCR โดยมีการใช้คำถามกระตุ้นการคิดของผู้เรียน	2.50	0.52	ปานกลาง	5.00	0	ดีมาก
9. มีการบูรณาการแนวคิด CCR กับกิจกรรมการสื่อสารและนำเสนออย่างสร้างสรรค์	2.33	0.49	พอใช้	4.41	0.51	ดี
10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุปความรู้จากการเรียนรู้ด้วย Mind Mapping หรืออื่น ๆ ตามแนวคิด CCR	2.50	0.52	ปานกลาง	4.25	0.45	ดี
ด้านการวัดผลและการประเมินผล						
11. การประเมินแบบมีส่วนร่วม	2.08	0.28	พอใช้	3.83	0.71	ดี
12. มีการประเมินกระบวนการเรียนรู้	2.00	0.28	พอใช้	3.83	0.71	ดี
13. มีการประเมินระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.75	0.45	ปานกลาง	3.66	0.49	ดี
14. มีการประเมินผลผลิต/ชิ้นงานที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ของผู้เรียน	2.66	0.49	ปานกลาง	4.75	0.45	ดีมาก
15. ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้วิธีการพัฒนาตนเองตามแนวคิด CCR	2.66	0.49	ปานกลาง	4.75	0.45	ดีมาก
ด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้						
16. มีการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตามแนวคิด CCR	2.75	0.45	ปานกลาง	4.91	0.28	ดีมาก
17. การใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนตามแนวคิด CCR	2.50	0.52	ปานกลาง	4.91	0.28	ดีมาก
18. มีการบูรณาการแนวคิด CCR โดยใช้สื่อ/สนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล	2.16	0.38	พอใช้	4.83	0.38	ดีมาก
19. มีการใช้สื่อ/สนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ด้วยตนเอง	2.50	0.52	ปานกลาง	3.83	0.38	ดี
20. มีการบูรณาการแนวคิด CCR โดยมีการใช้สื่อ/ทรัพยากรการเรียนรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้	2.16	0.38	พอใช้	4.38	0.38	ดีมาก
ผลการประเมิน	2.58	0.45	ปานกลาง	4.54	0.39	ดีมาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบ การประเมินรายละเอียดรายวิชา (มคอ.3) พิจารณาจาก การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนโดย การบูรณาการแนวคิด CCR ในภาพรวมครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 พบว่า ครั้งที่ 1 ผลประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ ผู้สอนตามรายละเอียดรายวิชา (มคอ.3) อยู่ในระดับปาน กลาง ($\mu = 2.58, \sigma = 0.45$) และครั้งที่ 2 ผลการประเมิน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้สอนตามรายละเอียด รายวิชา (มคอ.3) อยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 4.54, \sigma = 0.39$)

2.2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียน จำนวน 156 คน ต่อการ จัดการเรียนรู้ของผู้สอนในรายวิชาชีวศษร แบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

2.2.1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์ ผู้สอนได้ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาก่อนเรียนคิดเป็นร้อย ละ 100 โดยมีประเด็นวิเคราะห์ดังนี้ ผู้สอนมีการแจ้ง ประเด็นที่จะประเมินและเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล ในรายวิชาอย่างชัดเจนก่อนเรียน

2.2.2 ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ผู้สอนมี ประเด็นครบทุกด้านตามข้อคำถามคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีประเด็นวิเคราะห์ดังนี้ 1) ผู้สอนมีกิจกรรมเตรียมความ พร้อมก่อนเรียน 2) ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติงานจริง 3) ผู้สอนมีการใช้กิจกรรมกลุ่ม ร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ผู้สอนมีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนผ่านการสะท้อนคิด 5) ผู้สอน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาอยากเป็นครูที่ดี มีการใช้ คำถามกระตุ้นการคิดของนักศึกษา 6) ผู้สอนมีกิจกรรมการ สื่อสารและการนำเสนออย่างสร้างสรรค์ และ 7) ผู้สอนมี กิจกรรมให้นักศึกษารู้อุปกรณ์ความรู้ด้วย Mind Mapping จากการเรียนรู้สาระรายวิชาด้วยตนเอง

2.2.3 ด้านการวัดผลและการประเมินผล ผู้สอนมีประเด็นครบทุกด้านตามข้อคำถามคิดเป็นร้อยละ 100 โดยมีประเด็นวิเคราะห์ดังนี้ 1) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและ/ หรือประเมินผลโดยเพื่อนร่วมกับการประเมินผลโดยผู้สอน 2) ผู้สอนมีการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) มีการประเมินผลระหว่างเรียนเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) ผู้สอนมีการสะท้อนให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการพัฒนาตนเอง

2.2.4 ด้านการใช้ทรัพยากรสนับสนุนการ เรียนรู้ ผู้สอนมีประเด็นครบทุกด้านตามข้อคำถาม ร้อยละ 100 โดยมีประเด็นวิเคราะห์ดังนี้ 1) ผู้สอนมีการใช้สื่อ/ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เรียนกับผู้สอน 2) ผู้สอนมีการใช้สื่อ/ทรัพยากรสนับสนุน การเรียนรู้ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน 3) ผู้สอนมี การใช้สื่อ/ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน มีการคิดอย่างมีเหตุผล และ 4) ผู้สอนมีการใช้สื่อ/ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่สร้างแรงบันดาลใจในการ เรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 สรุปผลการวิเคราะห์บันทึกการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

2.3.1 ผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้โดย บูรณาการแนวคิด CCR ด้วยจิตตปัญญาศึกษา (CE)

2.3.1.1 เกิดความตระหนักรู้ เข้าใจในตนเอง และผู้อื่น ผู้เรียนสะท้อนคิดว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา เช่น การสะท้อนคิด การฟัง อย่างใคร่ครวญ ผ่อนพักตระหนักรู้ ช่วยให้ผู้เรียนรับฟัง เพื่อนมากขึ้น การทำงานกลุ่มจะรับฟังจนเพื่อนพูดจบโดย ไม่ขัดเพื่อน และช่วยให้ผู้เรียนมีสมาธิมากขึ้น แต่ในช่วงแรก ของการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา ผู้เรียน สะท้อนถึงความกังวล รู้สึกเหนื่อย เพราะต้องลงมือทำ กิจกรรมตลอดเวลา และต้องแบ่งปันเรื่องราวแสดงความ คิดเห็น แต่ใช้ระยะเวลาไปสัก 2-3 ครั้ง ผู้เรียนเริ่มปรับตัว และสนใจทำกิจกรรมเหล่านี้ เพราะทำให้เกิดการคิดคล่อง ขึ้น ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ได้เรียนรู้ความคิดของเพื่อน รวมถึงผู้สอน และเกิดความเข้าใจถึงประโยชน์ของ กระบวนการสอนโดยใช้จิตตปัญญาศึกษา

2.3.1.2 รู้จักถึงความอดทนอดกลั้น ผู้เรียน สะท้อนผ่านงานเขียนว่า กิจกรรมสะท้อนคิดโดยนำแนวคิด จิตตปัญญาศึกษาทำให้เข้าใจเพื่อนมากขึ้น บางครั้งรู้สึก โกรธที่เพื่อนไม่ช่วยกันทำงานในกลุ่ม แต่เมื่อได้ทำกิจกรรม การฟังอย่างใคร่ครวญโดยให้เพื่อนเล่าถึงปัญหาในการ ทำงานกลุ่มจึงเข้าใจเพื่อนมากขึ้น และจะพยายามสื่อสารใน การทำงานและหาข้อตกลงร่วมกันในการทำงานกลุ่ม นอกจากนี้ ยังรู้จักควบคุมอารมณ์มากขึ้น เพราะบางครั้ง เวลาทำกิจกรรมการสะท้อนผลการทำงานของแต่ละกลุ่ม บางครั้งโกรธที่เพื่อนวิจารณ์งานของตนเอง แต่เมื่อพิจารณา เหตุและผลก็ทำให้เข้าใจได้ว่า เราสามารถเรียนรู้และพัฒนา ได้จากการสะท้อนคิดของเพื่อนในชั้นเรียน

2.3.1.3 กล้าเผชิญหน้าต่อความกลัวใน จิตใจ ผู้เรียนสะท้อนว่า รายวิชาที่ได้เรียนมีการฝึกสมาธิ ฝึก ปฏิบัติเป็นหลักและมีการนำเสนองาน ซึ่งเมื่อก่อนผู้เรียนไม่ มั่นใจในตนเอง กลัวการพูดต่อหน้าเพื่อน อาจารย์ผู้สอน หรือที่ชุมชน แต่กิจกรรมขั้นเตรียมความพร้อม (ตระหนักรู้ คือ เตรียมพร้อม) ตามแนวคิดจิตตปัญญาช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก พิจารณาอารมณ์ตนเอง และช่วยกันสร้างบรรยากาศที่ส่ง

พลังด้านบวก ทำให้ผู้เรียนเริ่มกล้าที่จะพูด กล้าที่จะแสดงออก และกล้าที่จะนำเสนองานหน้าชั้นเรียนมากขึ้น

2.3.1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู ซึ่งเป็นหัวใจหลักในรายวิชานี้ ผู้เรียนสะท้อนว่า ผู้สอนต้องมีความเสียสละ และมีความยุติธรรม เข้าใจผู้เรียนและควรจัดการเรียนรู้โดยแทรกแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านหลักการพิจารณาด้วยความใคร่ครวญ หลักความรัก ความเมตตา หลักการเชื่อมโยง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หลักการเผชิญความจริง หลักความต่อเนื่อง หลักความมุ่งมั่น และแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม และการตระหนักในการกระทำของตนเองและเรียนรู้จากการสังสมประสบการณ์และการสะท้อนคิด

2.3.2 ผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านแนวคิดระบบพี่เลี้ยง (Coaching) ผู้เรียนได้เขียนบอกเล่าจากการสังเกตอาจารย์ผู้สอน และได้สะท้อนถึงลักษณะผู้สอนที่สอดคล้องกับแนวคิดระบบพี่เลี้ยงของการเป็นครูที่ให้คำปรึกษา ครูผู้ชี้แนะ สอนงาน เช่น สอนโดยเน้นให้ผู้เรียนคิดด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนใช้คำถามหรือกำหนดกิจกรรมและสอนงานให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติและสอนงานให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกการตัดสินใจ โดยผู้เรียนศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง ผู้สอนใช้คำถามตรวจสอบความเข้าใจ แล้วนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ในสถานศึกษา และสุดท้ายผู้สอนจะเป็นโค้ช เป็นครูที่ช่วยเสนอความคิดเห็นเป็นแนวทางให้ผู้เรียนต่อยอดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง

2.3.3 ผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (RBL)

2.3.3.1 พัฒนาด้านทักษะการคิด ผู้เรียนสะท้อนว่า การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการกิจกรรมแนวคิด CCR เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยช่วยกันตั้งคำถามและหาคำตอบ มีการอภิปรายระหว่างกลุ่มในข้อค้นพบ ซึ่งทำให้เข้าใจในเนื้อหาและจดจำได้ดีกว่าการฟังบรรยาย การได้ดูตัวอย่าง กรณีศึกษาของครูต้นแบบ การวิเคราะห์เนื้อหาจากกรณีศึกษา การฝึกปฏิบัติงานโดยใช้ Mind Mapping แยกย่อยเนื้อหา เพื่อการแก้ปัญหาในการทำงานวิชาชีพครู และการคิดประยุกต์เนื้อหาที่ได้เรียนรู้สู่การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน

2.3.3.2 พัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสะท้อนว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มในการจัดการเรียนรู้และนำเสนอหน้าชั้นเรียน เช่น การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ และหลังจากการทำกิจกรรมผู้เรียนได้มีการให้ข้อมูล

สะท้อนกลับเชิงบวกทำให้มองเห็นภาพการสร้างชั้นเรียนให้เป็น Active Learning เมื่อจบไปเป็นครูแล้ว จะนำสิ่งค้นพบไปใช้ตั้งคำถาม กิจกรรม หรือโครงการเล็ก ๆ ให้นักเรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเองและฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน ๆ ซึ่งจากการทำกิจกรรมที่หลากหลายผู้เรียนส่วนมากเขียนสะท้อนว่า เมื่อได้เป็นครูจะใช้คำถามในการสอนให้มากขึ้น และให้นักเรียนค้นหาข้อมูลเพื่อหาคำตอบ และผู้สอนจะต้องเตรียมสื่อ ประเด็นการเรียนรู้ กิจกรรมที่ชัดเจน และกรณีศึกษาต่าง ๆ ที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ผู้เรียนได้สะท้อนคิดว่า ควรให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิด เช่น สะท้อนการทำงานของตนเองหรือกลุ่มของตนเองว่า มีการร่วมมือกันอย่างไร และเมื่อเรียนเสร็จควรให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปประเด็นในสิ่งค้นพบจากการเรียนรู้การปฏิบัติงาน และข้อคิดที่ได้ร่วมกันทำ

2.4 สรุปผลบันทึกการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้สอนได้บันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนและพบลักษณะของผู้เรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในรายวิชาชีพครู ดังนี้

2.4.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้ระบบพี่เลี้ยง การเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ทักษะการคิด ซึ่งผู้สอน พบว่า ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นผ่านกิจกรรมในเรื่องราวคุณธรรม จริยธรรมความเป็นครูว่า ครู คือ ผู้เสียสละและอดทนในการอบรมปลูกฝังเด็กให้เป็นคนดี มีความรู้ ครูควรเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูยุคใหม่จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะการคิด ทักษะชีวิต เป็นแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ มีเมตตาต่อศิษย์ ทำหน้าที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เพื่อฝึกฝนทักษะต่าง ๆ

2.4.2 ด้านความรู้ การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้รวบรวมองค์ความรู้ด้วยตนเองแล้วนำความรู้มาถ่ายทอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยบูรณาการกิจกรรมแนวคิด CCR กันในชั้นเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โดยอาศัย Mind Mapping, Think-Pair-Share มีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเชิงบวก และพบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาของรายวิชา เช่น สามารถอธิบายแนวคิด หลักการการทำงานที่ของครู คุณลักษณะความเป็นครู คุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำ เนื่องจากเนื้อหาเป็นการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้ สรุปประเด็นโดยเชื่อมโยงกิจกรรม

แนวคิด CCR กับเรื่องราวความเป็นครูนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยใช้ Mind Mapping และนำข้อมูลที่ค้นพบมาเชื่อมโยงต่อขยายความชัดเจน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

2.4.3 ด้านทักษะทางปัญญา ผู้เรียนแสดงออกถึงการแก้ปัญหาการทำงานกลุ่ม การสะท้อนคิดในวิธีการทำงานของตนเองและของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม และเพื่อนร่วมชั้น สามารถตอบคำถามของผู้สอนได้ว่า ทำไมจึงเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ควรวางแผนการทำงานอย่างไร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมการทำงานเป็นทีม วิธีการปฏิบัติควรทำอะไรก่อนหลัง อะไรถูกหรือผิดเมื่อได้ลงปฏิบัติ ผู้สอนได้ให้ผู้เรียนสะท้อนการทำงานของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ของการนำเสนอเนื้อหาโดยใช้ Mind Mapping หรือตารางวิเคราะห์การทำงาน ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน สิ่งที่พบ คือ ผู้สอนมีความมั่นใจในการแสดงออกทางความคิด กล้ายกมือแสดงความคิด ยกหลักการ แนวคิด ทฤษฎีสนับสนุนความคิดของตนเองได้ซึ่งแสดงออกมาให้เห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ จนจบภาคเรียน

2.4.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ผู้สอนได้เน้นกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มในชั้นเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกแบบกิจกรรมจากหัวข้อการเรียนรู้เป็นกลุ่มที่ผู้เรียนได้รับมอบหมายไปศึกษา ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดจิตต-ปัญญาศึกษา นักศึกษามีข้อขัดแย้งทางความคิด ไม่ค่อยช่วยเหลือเพื่อนทำงานในกลุ่ม แต่หลังจากได้ฝึกกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษาและฝึกสะท้อนการทำงานของตนเองและเพื่อน ๆ ผู้เรียนจึงเริ่มเปิดใจมากขึ้น มีการติดต่อประสานงานกันดีขึ้น มีการแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบของของกลุ่มตนเองได้ดีขึ้น ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ถึงแม้จะมีปัญหาความขัดแย้งทางความคิด แต่ผู้เรียนก็สามารถหาข้อตกลงร่วมกันได้

2.4.5 ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนได้ฝึกการนำเสนองานการจัดการเรียนรู้ และจัดโครงการสัมมนาครูต้นแบบในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการทำงานเน้นการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนต้องติดต่อประสานงานระหว่างกลุ่มและสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการประสานงาน การแก้ปัญหา ซึ่งพบว่า Growth Mindset ของผู้เรียนในการสร้างผลงานครูต้นแบบในแต่ละกลุ่มมีแนวคิดที่สร้างสรรค์ สามารถสร้างประสบการณ์ตรงได้ ส่วนการประสานงานขอสัมภาษณ์ครูต้นแบบในสถานศึกษามีความล่าช้าไปบ้างแต่ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดปัญหาใหญ่ตามมา เพราะผู้เรียนต้องคิดแก้ไขปัญหาที่พบในสถานการณ์จริง ส่วนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียน

แสดงให้เห็นจากการคัดเลือกเนื้อหาการสัมภาษณ์ครู การเรียงเนื้อหา การถ่ายทำวิดีโอบันทึกภาพ การตัดต่อเนื้อหา การสร้างคลิปในการนำเสนอหน้าชั้นเรียน หลังกิจกรรมพบว่า การนำเสนอใช้คลิป ผู้เรียนมีความตั้งใจ อาจมีข้อบกพร่องบ้าง ซึ่งอยู่ที่ประสบการณ์ในการทำงานของผู้เรียนในแต่ละบุคคลในกลุ่มในลักษณะต่าง ๆ กัน มีการสะท้อนคิดจากเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน จึงทำให้มีพลังสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองให้ไปสู่ความสำเร็จในวิชาชีพครูในอนาคตได้

2.4.6 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชานี้ ผู้สอนได้ใช้กิจกรรมบูรณาการแนวคิด CCR ซึ่งผู้สอนสังเกตเห็นการรวบรวมข้อมูลเนื้อหาหัวข้อต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายไปเป็นจำนวนมากที่ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ค้นพบรายละเอียดจำนวนมากจากกิจกรรมการสัมภาษณ์ครูต้นแบบในสถานศึกษา เช่น แนวคิดการตั้งคำถาม แนวการนำเสนอหน้าชั้นเรียน หลักการพูดในที่สาธารณะ แนวคิดการประสานงาน หลักการออกแบบคลิป หลักการสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะนำเสนอมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้หน้าชั้นเรียน เป็นต้น ซึ่งผู้สอน พบว่า ผู้เรียนสามารถแสดงบทบาทสมมติความเป็นครูโดยบูรณาการกิจกรรมแนวคิด CCR และกำหนดกิจกรรมการนำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้ เตรียมความพร้อมก่อนการนำเสนอ จะใช้เพลง รูปภาพหรือคำถามในการกระตุ้นความสนใจของเพื่อน และให้เพื่อนคาดเดาเนื้อหาที่จะนำเสนอจากการชมคลิป จากนั้นให้นำเสนอเพื่อแสวงหาความรู้จะเน้นกรณีศึกษาจากคลิปการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ และให้เพื่อน วิเคราะห์คลิปการสัมภาษณ์ครูต้นแบบ จากนั้นให้เพื่อนสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ จิตวิญญาณ ความเป็นครู ก่อนให้เพื่อน ๆ ทำกิจกรรมกลุ่ม ขึ้นสรุปการเรียนรู้เพื่อน ๆ จะสะท้อนคิดในสิ่งที่เรียนรู้จากเพื่อนนำเสนอหน้าชั้นเรียน และจากการทำกิจกรรมกลุ่ม

3. ด้านความพึงพอใจของผู้สอนกลุ่มวิชาชีพครู โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ เก็บข้อมูลหลังจากการจัดการเรียนรู้ครั้งที่ 2 ดังนี้

การพัฒนาผู้สอนโดยใช้กิจกรรมการบูรณาการแนวคิด CCR มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .48) และเมื่อพิจารณาเป็นรายได้ ผู้สอนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = .48) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสถานที่/ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = .40) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ ($\bar{X} = 4.76$,

S.D. = .43) ด้านการนำไปใช้ประโยชน์ที่ได้รับ (\bar{X} = 4.59, S.D. = .49) ด้านการนิเทศ ติดตาม และการแนะนำผู้เข้ารับการอบรม (\bar{X} = 4.44, S.D. = .56) และด้านหัวข้อของโครงการวิจัยและอบรมเชิงปฏิบัติการ: การพัฒนาผู้สอนโดยใช้กิจกรรมการบูรณาการแนวคิด CCR (\bar{X} = 4.37, S.D. = .54)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR ผู้สอนได้มีกิจกรรมก่อนการสอนคือ ชั้นเตรียมความพร้อมสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนจิตตปัญญาศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักรู้เป็นขั้นตั้งสมาธิให้จิตสงบนิ่งและใคร่ครวญสิ่งที่จะศึกษาคำนี้ถึงความสำคัญ ความจำเป็นหรือประโยชน์ในทางบวก เช่น กิจกรรมการคิดใคร่ครวญจากการฟังเพลง ดูรูปภาพ กระตุ้นการคิด หรือการเล่นเกมส์ฝึกสมาธิ เป็นต้น มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานจริงและเน้นการทำงานกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด มีกิจกรรมส่งเสริมความเป็นครู สอดคล้องกับหลักปรัชญาพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Wasi (2017) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่ใช่การสอน แต่เป็นการสร้างเงื่อนไขให้เกิดการเรียนรู้และใช้ศักยภาพจากภายใน การเชื่อมโยงการเรียนรู้จากประสบการณ์ไปสู่สรรพสิ่งต่าง ๆ เกิดความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นอกจากนี้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ยังเน้นการใช้คำถามซึ่งสอดคล้องกับ Ampanon (2018) กล่าวว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้ไม่บอกสาระความรู้แก่เด็ก แต่เป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด ชี้แนะ สอนงาน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เด็กได้คิด เรียนรู้ หาคำตอบด้วยตนเองผ่านประสบการณ์และการลงมือปฏิบัติทำงาน ในด้านการวัดผลและประเมินผลจากการประเมิน มคอ.3 พบว่า มีการประเมินแบบมีส่วนร่วม มีการประเมินโดยผู้เรียนประเมินตนเอง ประเมินเพื่อน และผู้สอนเป็นผู้ประเมิน มีการสะท้อนการปฏิบัติงานเชิงบวก โดยการประเมินจากการสังเกต การประเมินตามสภาพจริง ประเมินจากผลงาน และมีการอภิปรายเพื่อประเมินการเรียนรู้อันขั้นสรุปการเรียนรู้ และผู้เรียนได้มีโอกาสเสนอแนวทางในการปรับปรุงตนเองผ่านกิจกรรมสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานที่ทำให้ นักศึกษามีคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่ 1) มีความสามารถในการสังเกต 2) มีความสามารถในการถาม 3) มีความ

สามารถในการแสวงหาคำตอบ และ 4) มีความสามารถในการตอบ หรือความสามารถทางการสื่อสารข้อเท็จจริงให้ผู้อื่นทราบ (Kaemmanee, 2015)

2. การพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR พบว่า ผู้เรียนสะท้อนพฤติกรรมที่ครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในวิชาชีพครู 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า สะท้อนถึงด้านคุณธรรมจริยธรรมที่เด่นชัด คือ ด้านความเสียสละ นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นผ่านกิจกรรมสะท้อนคิดในเรื่องความเป็นครูว่า ครู คือ ผู้เสียสละ มีความเมตตากรุณา และต้องมีความอดทนในการอบรมสั่งสอนศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดี ปลูกฝังนักเรียนให้เป็นคนดี และมีความรู้ จากกิจกรรมเตรียมความพร้อม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เน้นแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เช่น การฟังอย่างลึกซึ้ง สนทนา การสะท้อนคิด ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฝึกความคิดและจิตใจมากขึ้น จนกระทั่งเกิดความรู้สึกรู้สึกเข้าใจและเห็นใจผู้อื่นมีภาพสะท้อนของตนเอง ในฐานะครูว่า ครูควรมีความเสียสละ อดทน เป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกศิษย์ ดังที่ Wasi (2017) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยเน้นการลงมือปฏิบัติโดยกิจกรรมการฝึกจิตจะช่วยให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่น

2.2 ด้านความรู้ ผู้เรียนแสดงถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยการสรุปประเด็นและให้คำนิยามตามความเข้าใจของตนเองได้ สามารถอธิบายแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเนื้อหาในรายวิชานี้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งนักศึกษาสะท้อนว่า การจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ เน้นการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้คำถามและค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง มีการอภิปรายระหว่างกลุ่มในข้อค้นพบ ซึ่งทำให้นักศึกษาเข้าใจในเนื้อหาและจดจำได้ดีกว่าการฟังการบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากคำถามและการค้นหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ Methawut (2015) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานมีพื้นฐานการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะที่เน้นให้ผู้เรียนสงสัย สืบสวน ทดลอง ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชานี้ เน้นกิจกรรมการลงมือปฏิบัติโดยใช้บูรณาการแนวคิด CCR กิจกรรมที่ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาโดยผ่านการสะท้อนคิดตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การให้ผู้เรียนได้ฝึกการตั้งคำถามและเป็นผู้หา

คำตอบด้วยตนเองจากนั้น นำมาอภิปรายผล และนำเสนอเป็นกลุ่มโดยใช้ Mind Mapping ซึ่งผู้สอนทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำ ตั้งคำถามกระตุ้นความคิด และให้ผู้เรียนบอกจุดแข็งและจุดอ่อนของการปฏิบัติงานของกลุ่มตนเองและหาแนวทางในการปรับปรุง สามารถวิจารณ์การนำเสนองานของเพื่อน ๆ หรือให้แต่ละกลุ่มบอกสิ่งที่ชอบในการนำเสนอของเพื่อน และอยากเห็นอะไรเพิ่มเติม จึงทำให้การสะท้อนคิดเป็นเชิงบวก และเป็นการศึกษาให้นักศึกษาคิดก่อนพูดและใช้เหตุผลในการวิเคราะห์วิจารณ์สอดคล้องกับ Thongtavee (2015) ที่ได้สังเคราะห์และสรุปแนวคิดของหลักจิตตปัญญาศึกษาว่า เป็นการศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญกับประสบการณ์ตรงของการเรียนรู้ การรับฟังอย่างลึกซึ้งและการเรียนรู้ด้วยใจที่เปิดกว้าง เคารพศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของทุกคนอย่างไร้อคติ การน้อมสว่ใจอย่างไคร้ครวญ

2.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จากที่มีปัญหาเรื่องไม่ช่วยกันทำงานในกลุ่ม เมื่อผ่านการทำกิจกรรมสะท้อนคิดเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยผู้สอนให้ผู้เรียนทุกกลุ่มสะท้อนการทำงานของกลุ่มว่าใครทำหน้าที่อะไร และประทับใจเพื่อนในกลุ่มคนใด ส่งผลทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมีความรับผิดชอบมากขึ้นและส่งงานทันเวลากำหนด อาจเป็นเพราะการที่ได้วิเคราะห์การทำงานของตนเองและเพื่อนทำให้เกิดความรู้สึกเกรงใจและอยากให้เพื่อนยอมรับจึงทำให้เริ่มปรับพฤติกรรม ดังที่ Mezirow (2003) กล่าวว่า กระบวนการแลกเปลี่ยนทางความคิดอย่างมีเหตุผลว่า หากผู้เรียนสามารถไคร้ครวญเกี่ยวกับตนเองอย่างมีวิจรรย์ญาณและการตัดสินใจอย่างไคร้ครวญจะทำให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ผู้สอนได้เน้นกระบวนการการทำงานกลุ่มในชั้นเรียนในแต่ละกิจกรรม นักศึกษาต้องฝึกการวางแผนก่อนลงมือปฏิบัติงาน การช่วยระดมสมอง การวิเคราะห์ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งทำให้นักศึกษามีโอกาสได้ฝึกการคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่น สังเกตได้ว่านักศึกษาจะกลายเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นมากขึ้นและมีความกระหายไคร้รู้กับการที่ได้ศึกษาค้นคว้าคำตอบได้ด้วยตนเอง

2.5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้สารสนเทศ ในด้านการสื่อสารนั้น จะเห็นได้ว่า จากการใช้กิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา เช่น การฟังอย่างลึกซึ้ง การคิดไคร้ครวญ การสะท้อนคิด เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดและฝึกจิตใจให้ลดความเป็นอัตตาของตนเองลงและรับฟังผู้อื่นมากขึ้น

นำปัญหาหรือข้อค้นพบมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบโดยใช้หลักการของเหตุและผลมากขึ้น จึงทำให้การสื่อสารของผู้เรียนโดยเฉพาะในการทำงานด้วยการสื่อสารกับผู้อื่นลดข้อขัดแย้งลง และผู้เรียนสามารถควบคุมอารมณ์ได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Panyapinitnukul (2015) ที่ได้นำเสนอผลของการนำหลักการของแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปพัฒนาบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง พบว่า นักศึกษาพยาบาลเกิดการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะในการทำงานที่เด่น 2 ลักษณะ คือ 1) การปรับเปลี่ยนการมีปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และ 2) การปรับเปลี่ยนตนเองในการทำงาน ซึ่งเกิดจากการที่นักศึกษามีโอกาสพูดและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันมากขึ้น ส่วนในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากนักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการสืบค้นหาเนื้อหาที่จะนำไปสัมภาษณ์ครูต้นแบบให้มีความเหมาะสมกับหัวข้อที่กลุ่มสนใจ และควรนำความรู้มาใช้พัฒนาตนเองในฐานะครู ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถูกออกแบบโดยการนำหลักการการเรียนรู้โดยใช้งานวิจัยเป็นฐานมาใช้ในชั้นการเรียนรู้ และนักศึกษาได้นำเสนอข้อค้นพบของตนเองและร่วมกันอภิปราย และมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีการพัฒนาการทางด้านการใช้เทคโนโลยีในการหาข้อมูล สอดคล้องกับแนวคิดของ Sinlarat (2016) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยการหาคำตอบ การแก้ปัญหา แสวงหาความรู้ และคิดค้นสิ่งใหม่ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้ทำหน้าที่ใช้คำถามเพื่อให้ข้อมูลสะท้อนกลับไปยังนักศึกษา โดยให้นักศึกษาได้ฝึกวิเคราะห์ความคิดของตนเองว่าตั้งอยู่บนหลักเหตุและผลหรือไม่

2.6 ด้านทักษะในการจัดการเรียนรู้ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR ทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นในด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้กิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาช่วยให้ผู้เรียนหล่อหลอมความเป็นครู และพยายามพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของตนเอง อีกทั้งยังเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัย ปัจจุบันที่ครูไม่ใช่ผู้บอกเพียงอย่างเดียวแต่ครูคือ ผู้ชี้แนะให้ลูกศิษย์เกิดการเรียนรู้จากภายในตนเอง จากการสังเกต การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติของนักศึกษา พบว่า ผู้เรียนสามารถออกแบบกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เช่น ให้เพื่อนดูภาพแล้ววิเคราะห์ร่วมกันว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง และเชื่อมโยงความหมายในเนื้อหาอย่างไร นักศึกษาพยายามใช้คำถามง่าย ๆ เพื่อให้เพื่อนได้ฝึกคิดตาม เมื่อผู้สอนให้นักศึกษาสะท้อนการทำงานของ

ตนเอง ผู้เรียนสะท้อนว่า การเป็นครูในยุคปัจจุบันควรทำให้เด็กมีความสุขกับการเรียน และได้ลงมือปฏิบัติ ให้เด็กได้สร้างสรรค์งานของตนเอง ครูจะต้องมีบุคลิกภาพที่ใจดี ใจเย็น ไม่ทำร้ายจิตใจผู้เรียน และเอาใจใส่ ชี้แนะแนวทางในการเรียน และเน้นการให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นทีมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับผู้เรียน ให้คำแนะนำหรือชี้แนะในเชิงบวกไม่ใช่เชิงลบ การที่ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคณะลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้นี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติงาน มีการสังเกตจากตัวอย่าง และตั้งคำถาม ตอบคำถาม สะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในบรรยากาศเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในลักษณะกิจกรรมของ McKinney (2008) ที่เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตั้งนั้น ลักษณะกิจกรรมควรมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เช่น รูปแบบการเรียนรู้แบบกระบวนการวิจัย รูปแบบการเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก รูปแบบการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้เหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิด การแก้ปัญหา ซึ่งรูปแบบเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้สูงขึ้น

สรุป

ผลการศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการแนวคิด CCR เพื่อพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการ 3 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน หรือเรียกว่า CCR โดยกิจกรรมดังกล่าว ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน มีข้อดี คือ 1) สามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตรได้อย่างสมดุล 2) เป็นต้นแบบนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบรายละเอียดยุทธศาสตร์ (มคอ.3) ได้ทุกรายวิชา และ 3) เป็นต้นแบบนำไปใช้จัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองจากภายในสู่ภายนอก ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยการบูรณาการแนวคิด CCR ดังนี้

1. กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา เป็นการจัดการกิจกรรมที่มีความสำคัญที่สุดก่อนการเรียนรู้และกิจกรรมสอดแทรก เพราะเน้นการพัฒนา นักศึกษาจากภายในจิตใจ มุ่งเน้นลงมือปฏิบัติเป็นกลุ่ม ซึ่งยังสะท้อนการเป็นชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับผู้เรียนอีกด้วย ข้อดี คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมากภายในจิตใจที่ยั่งยืน มีจิตใจพร้อมที่จะรับและรุกในการเรียนวิชาชีพครู ส่งผลให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อตนเอง เพื่อน และวิชาชีพครู เมื่อนักศึกษามีเจตคติที่ดี ส่งถึงความตั้งใจที่จะเป็นครูที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตวิญญาณความเป็นครูได้

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบพี่เลี้ยง เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถสอดแทรกได้ทุกขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ โดยมีผู้สอนเป็นพี่เลี้ยง สอนงานให้อย่างมีขั้นตอน และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ซึ่งยังสะท้อนการเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับผู้เรียน อีกด้วย ข้อดี คือ ผู้สอนมีการติดตามชี้แนะการทำงานที่เกิดจากการวางแผน เพื่อให้ผู้เรียนมีการนำไปใช้ปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ช่วยพัฒนาทักษะการคิด ให้คิดเป็น ทำเป็น ช่วยแก้ปัญหาในการทำงานและเกิดความมั่นใจ

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ใช้คำถามสอดแทรกได้ทุกขั้นตอนของกิจกรรม เพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อดี คือ 1) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยแสวงหาความรู้ ความจริง 2) ใช้ผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ โดยอาจใช้การประมวลผลงานวิจัยมาประกอบกรจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระ 3) ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ และ 4) ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาด้วยแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เพื่อให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบที่ผิดพลาดน้อยที่สุด

ประเด็นที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการเชื่อมโยงศาสตร์ต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ จึงทำให้บทบาทการเรียนรู้ในชั้นเรียนเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. บทบาทของผู้สอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการบรรยาย บอกเนื้อหาในศาสตร์ต่าง ๆ มาเป็นการสอนงานหรือโค้ช กล่าวคือ ผู้สอนต้องเตรียมคำถาม กระตุ้นความคิด ความสนใจของนักศึกษา ชี้แนะแนวทางหรือสอนงานในการทำกิจกรรม หรือศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เน้นการเรียนรู้กับผู้เรียนเพื่อการสื่อสาร 2 ทาง นำไปสู่ความคิด ความเข้าใจร่วมกัน สรุป รับฟังร่วมกัน และสะท้อนคิดการเรียนรู้เพิ่มเติม

2. บทบาทของผู้เรียน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้เรียนต้องร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ค้นคว้าหาความรู้หรือข้อมูลด้วยตนเอง มีการสะท้อนคิด รับฟังผู้อื่น แก้ไข วางแผนการ

ปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองสนใจ และส่งงานตรงเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการ CCR เน้นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนทางด้านทักษะการคิด จิตใจ และทักษะความรู้ที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ หากผู้สนใจนำไปใช้ควรเน้นให้ผู้เรียนสะท้อนคิด และสร้างบรรยากาศเรียนรู้แบบเชิงบวก

2. การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยบูรณาการ CCR จำเป็นต้องคำนึงถึงเวลาในแต่ละคาบ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำกิจกรรมที่มีทั้งกิจกรรมตามแนวคิดจิตตปัญญา การให้ผู้เรียนตั้งคำถามและหาคำตอบ การให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานจากการค้นคว้าโดยมีผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ และใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ใช้เวลาค่อนข้างมากในแต่ละบทเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา ระบบพี่เลี้ยง และการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ที่มีต่อความสามารถในการใช้เหตุผลและความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิชาชีพครู

2. ควรมีการศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้การบูรณาการแนวคิด CCR ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

References

Ampanon, K. (2018). The development of learning management that promotes thinking skills by using mind mapping for students of the faculty of education at Phetchabun Rajabhat University. *Phetchabun Rajabhat Journal*, 20(2), 87-101. [in Thai]

Kaemmanee, T. (2015). *Teaching Pedagogy: Knowledge of Effective Learning Management* (15th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Mckinney, K. (2008). *Sociology through Active Learning*. Retrieved November 12, 2012, from <http://www.teachtech.ilstu.edu/additional/tips/newActive.pdf>.

Methawut, P. (2015). *Teaching and Learning Based on Research* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Mezirow, J. (2003). Transformative learning as discourse. *Journal Transformative Education*, 12(1), 58-63.

Panich, W. (2018) *Paths to Creating Learning for 21st Century Students* (3rd ed.). Bangkok: Sodsri-Saritwong Foundation [in Thai]

Panyapinitnukul, C. (2015). Effects of Contemplative Education on Learning for Personnel Changes Boromarajonani College of Nursing Bangkok. *Boromarajonani College of Nursing Journal*, 28(2), 38-51. [in Thai]

Pusiripinyo, V. (2018). Developing a teaching model integrated the concepts of contemplative education, research-based learning, coaching for preparing student teachers, majoring in English to community. *Academic Journal: Buriram Rajabhat University*, 10(2), 97-122. [in Thai]

Reungdam, S. (2018). The Effects of Integrating the Concept of Contemplative Education, Coaching and Mentoring and Research-based Learning to Change Teaching Behavior and Development of Teaching Competency of Teacher Students in Thai Language major. *Narkbhut paritat: Nakhon Si Thammarat Rajabhat University*, 10(2), 15-25. [in Thai]

Sinlarat, P. (2016) *The Creative and Productive Education*. Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Thongtavee, C. (2015). *Contemplative Education: Education for Human Development*. Nakhon Pathom: Comtemplative Education Center Mahidol University. [in Thai]

Wasi, P. (2017) *The Education System Curing the Whole Country's Poverty* (3rd ed.). Nakhon Pathom: Comtemplative Education Center Mahidol University. [in Thai]